

GLASLO SVOBODE

GLASILO NEODVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg 2, prii. — Naročnina za mesec 6, četrtletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 15.

LJUBLJANA, četrtek, 3. aprila 1924.

Leto II.

Ased:

Pašić - Pribičević.

Dve imeni — dva biča za jugoslovanski proletariat.

Ko je pred letom dni s pomočjo Koroščeve aktivnosti in Radičeve pasivnosti velesrbska buržuazija odprla ero korupcije in besnega terorja, ter s tem pripomogla do nečuvnega izžemanja proletarskih mas Jugoslavije — tedaj smo revolucionarji rekli, da prihajajo težki časi, časi napora in koncentracije vseh revolucionarnih sil, da se uspešno poslavimo v bran proti ofenzivi srbskega kapitalizma in imperializma.

Nismo se motili. V času Pašičeve diktature je proletariat Jugoslavije doživel težke poraze: Slavka rudarjev je bila s pomočjo radikalnih hlapcev in z blagoslovom 21 božjih namestnikov Slovenije udušena in rudarji ter z njimi ves ostali proletariat so bili izročeni na milost in nemilost industrijskemu velekapitalu. Proletariat vasi — kmet in poljedelski delavec je pod radikalnim režimom prišel v popolno odvisnost od vaških oderuhov v belih in črnih haljah ter od bank in kapitalističnih zadrug.

Duševni proletariat gladuje in izgublja svojo odporno silo, ker se čuti brezpravnega, nezaščitenega in odvisnega od drobnih eksponentov tega ali drugega režima.

Vlada korupcije, terorja, nesposobnosti in kuluka je dobila podkrepitev v Pribičeviću, generalu Orjune in policijskem mojstru. Ta vlada bo tvornica zločinov in krivic nad proletariatom Jugoslavije.

Parlamentarni boj za vlado se je izvršil v znamenju boja med velesrbsko in združeno jugoslovansko buržuazijo za kožo proletarskih mas.

Na eni strani Pašić, ki se mu je posrečilo pridobiti policajja velesrbijanstva Pribičevića; na drugi opozicionalni blok, obstoječ iz Davidovičevih »zmernih« demokratov, Spahovcev — bosanskih veleposesnikov, Korošča in Radića.

Tem zadnjim pač ni šlo v glavo, da bi samo Pašić polnil malhe svojih divnih sorodnikov in ministrov, ki bi v pošteni časih spadali na vislice, ne pa v vlado. Zato pa so se združili, da pridejo do korist, preden bodo prazna.

V svojem boju za vladne jaslji ni niti eden od teh gospodov voditeljev omenil olajšanje stanja proletariata, pač pa so se zavistno naštevili vse korupcijske afere Pašiću in njegovi okolici.

Korošec je pozabil na svojo avtonomijo in druge volivne obljube in stopil v blok prvotno z demokrati in Pribičevićevo grupo. Radić je svojo mirolovno republiko spravil v arhiv med staro šaro in prisegel na vse blaženosti SHS-ezije.

Da jih je Pribičević osleparil, je pač kriva njihova politična »zrelost« in doslednost. Sedaj se pa koljejo med sabo, ker jim je odžrl najlepši kos Pašić skupno z državnotvornimi demokrati, med katere spada tudi znameniti slovenski socialni politik Zerjav s svojo gardo. Veliki borec državnih nameščencev Reisner je pozabil na svoje očilke Pašiću, ki je tako lepo ravnal z državnimi nameščenci in zdrknil pred njegovo brado na kolena v blagor lačnih in izstradanih uradnikov in njihovih družin. Poštena družba je prišla do krmita in treba bo samo pripravili loce, da bomo lovili v nje radikalno-demokratsko mano.

Besarabija zahteva priključitev sovjetski Rusiji.

Besarabsko prebivalstvo je vedno bolj ogorčeno nad nasilstvi rumunskih oblasti in zahteva, da ljudsko glasovanje (plebiscit) odloči državno pripadnost Besarabije.

Po poročilih številnih beguncev, ki prihajajo v Sovjetsko Rusijo, pomnožuje Rumunija svojo vojsko in žandarmerijo v Besarabiji. Vse politične kaznjence so dali iz strahu pred upori prepeljati iz Besarabije v Rumunijo.

Rusko-rumunska pogajanja. — Razbitje pogajanj?

Po dolgem času so se vendar začela na Dunaju pogajanja med unijo sovjetskih republik in med Rumunijo. Kot najvažnejša sporna točka je vprašanje Besarabije.

Začetkom leta 1919. je reakcionarna rumunska armada s pomočjo francoskih čet zasedla to pokrajino, ki je bila del Rusije in kjer so začeli delavci in kmetje revolucionarno gibanje istočasno kot v ostali Rusiji. Od zasedbe te pokrajine z enomilijonskim prebivalstvom divja tu najgrozovitejša vojaška diktatura.

Ali kljub najbesnejšemu terorju rumunska gospoda ni uklonila volje rumunskega prebivalstva, ki hoče pripadati zvezi socialističnih sovjetskih republik. Se celo rumunski opozicionalni politiki so morali priznati, da bi v slučaju svobodnega plebiscita glasovalo 99% prebivalstva za ločitev od Rumunije, t. j. za socialno in nacionalno osvobojenje.

Na dunajski rusko-rumunski konferenci je zahtevala delegacija sovjetskih republik, da se vrši v Besarabiji svobodno ljudsko glasovanje, ki naj odloči pripadnost te pokrajine. Rumunska vlada veleposesnikov in buržuazije pa noče pristati na plebiscit. Radi tega se bodo najbrže pogajanja razbila.

Naj izpade dunajska konferenca kakorkoli, gotovo je eno: da se bo ojačilo revolucionarno gibanje v Besarabiji in drugih tlačenih pokrajinah Rumunije.

Razpustitev strokovnih organizacij v Španiji.

V Španiji, kjer vlada vojaška diktatura, je dal razpustiti general Primo de Rivera vse strokovne organizacije.

Končni rezultat volitev v Podkarpatski Rusiji.

Zadnjič smo poročali, da je dobila pri volitvah v Podkarpatski Rusiji komunistična stranka večino nad vsemi ostalimi 12 strankami in sicer 5 mandatov proti 4 mandatom ostalih strank.

Sedaj je končno dognano število oddanih glasov za poedine stranke, ki je sledeče:

1. Komunistična stranka Češkoslovaške	100.242
2. Židovska ljudska stranka	17.942
3. Stranka kmetov	20.075
4. Češka socialdemokratska stranka	20.950
5. Ogrska socialdemokratska stranka	2.850
6. Poljedelska zveza	21.117
7. Madjarska stranka	28.158
8. Republikanska stranka	15.071
9. Židovski demokratje	9.946
10. Maloruska stranka	11.129
11. Ruska nacionalistična stranka	2.762
12. Meščanska stranka Podkarpatske	2.733
13. Csankijeva stranka	1.232

Norveška policija solidarna s štrajkujočimi.

V Kristijaniji, glavnem mestu Norveške je stopilo 60.000 kovinarjev v stavko. Norveški policaji so se izjavili solidarne s štrajkujočimi, radi česar jih je vlada odpustila iz službe. Odpuščeni policaji so sklicali protestni shod.

Proletariatu Jugoslavije se obetajo časi poostrene obznane, batin in žandarjev.

Vrste revolucionarnega proletariata se morajo spopolniti in utrditi, da uspešno odbijemo idočo ofenzivo reakcionarnega policijskega režima. Kmet in delavec morata pokazati hrbel vsem meščanskim in malomeščanskim strankam in stopiti pod revolucionarno zastavo razredne Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije.

Pot proletariata mest in vasi je pot razrednega boja za odpravo zakona o zaščiti države za uničenje reakcije.

Proti bloku buržuazije, pa naj si bo ta srbska ali slovensko-hrvatska, mo-

ramo upostavili blok delavcev in kmetov, na mesto buržuazne vlade moramo upostaviti vlado revolucionarnih kmetov in delavcev. To je naš, proletarski bojni klic, ki naj združi vse razredno zavedne delavce in kmete v NDS).

Proč z reakcijol

Proč z zakonom o zaščiti kapitalizma!

Dol z Orjunol

Zivela delavsko-kmetska vlada!

Zivela delavsko-kmetska republika Slovenije v zvezi federativnih delavsko-kmetskih republik Balkana in Podonavjal

Razvoj političnega položaja.

Na presenečenje slavnega »opozicionalnega« bloka je bila imenovana Pašić-Pribičevićeva vlada in ne kaka klerikalno-muslimansko-Davidovičeva vlada, kol je trobila v svet pred Pašičivo demisijo ta meščanska opozicija.

»Domoljub«, klerikalno glasilo za varanje kmetov, je pisal povodom demisije Pašičeve vlade:

»Druga zmaga (kalera je bila prva?) nad centralizmom je dobljena... Brez dvoma je to velik uspeh — proti centralizmu in brez dvoma so k temu uspehu pripomogli največ naši poslanci s svojim neizprosnim, doslednim in nemajljivim bojem proti centralizmu.« — »Tako vidimo, kako sijajno in brezhibno je vodil dr. Korošec boj proti centralizmu, ki je danes drugič poražen.«

Tako je pisal »Domoljub« in hvalil Korošca in klerikalne poslance, a situacija se je razvila popolnoma drugače.

To lažno informiranje, prorokovanje in hvalisanje klerikalnega tednika iznašamo zato, da pokažemo, kako vodi vsa klerikalna in Radičevska politika delovno ljudstvo v pogubo.

Klerikalno časopisje piše stalno le slavospeve klerikalnim zmagam, ki jih nikjer ni in oznanja ljudstvu rešitev z volitvami, z gumijastimi kroglicami.

A centralizem in nasilje srbske buržuazije nad delavskim in kmetskim razredom ima svoje korenine v imperialističnih interesih srbske veleburžuazije in veleposesniške gospode, v interesih dinastije, dvorne kamarile, bele roke. Ta centralizem se naslanja na močan militarizem, žandarski in policijski aparat.

Nasilnega režima nad ogromno večino delovnega ljudstva Jugoslavije, ki traja od Obznane dalje, se zato ne da sresti z demagogijo, z varanjem ljudstva, z volivnimi kroglicami, ampak strmoglavljenje tega nasilnega režima se da doseči edinole z organiziranim revolucionarnim bojem delavskega in kmetskega razreda, z revolucionarnim načinom boja, ne pa z zakulisnimi parlamentarnimi intrigami. S tako brezglavo politiko, kot jo vršijo klerikalci in Radičevci, se ta nasilni vojaško-policijski in koruptni režim samo podaljšuje. Oni so omogočili »Zakon o zaščiti države«, ki ga drži buržuazija stalno kot nož na vratu delovnega ljudstva, oni so omogočili Pašičevo radikalno vlado in oni s svojo bedasto taktiko omogočili, da imamo danes Pašić-Pribičevićevo vlado, ki pomenja še hujski bič za delovno ljudstvo kot dosedanja, zgolj radikalna vlada.

Da bi sedaj opravičili svoj poraz mestlo slovesno napovedanih »zmag«, vlivajo ljudstvu novo iluzijo, da bo prišla zmaga z bodočimi volitvami. Ali do danes je že polno konkretnih dokazov za to, da lahko stopi na mesto parlamenta in parlamentarne vlade odkrita diktatura buržuazije, oziroma njene oficirske klike, ako se ne da več vladati proti ljudstvu s parlamentom. Klerikalci in Radić tudi nimajo resnega namena, da bi ustvarili predpogoje za svobodno udejstvovanje delovnega ljudstva mest in vasi na vseh poljih in se zato zadovoljujejo z reformami, ki ne pomenjajo nobene temeljite izpremembe današnjih neznosnih razmer.

Novi vladi se je posrečilo spraviti pod streho državni proračun. Pašić in

Pribičević sja zlomila obstrukcijo »opozicionalnega« bloka.

Opozicija je nato odšla iz parlamenta in vlada je nadaljevala delo s svojimi poslanci. V slučaju, da bi vlada ne mogla več nadaljevati svojega »dela« s tem parlamentom, ga bo razpustila in uvedla nove volitve, ki bi se vršile v znamenju najhujšega nasilja radikalne stranke, jugofašistov in oblastnih organov, da bi tako prinesle večino vladnim grupam. V slučaju, da bi kljub vsemu terorju volitve ne prinesle »zmage« radikalom in Pribičevićem demokratom, bo brezdvomno posegla vladajoča buržuazna klika po nasilnejših sredstvih, da omogoči svojo nadvlado.

Kar smo pisali od vsega začetka o tem »opozicionalnem« bloku klerikalcev, muslimanov, Davidovičevih demokratov in Radičevcev, se je izkazalo in se izkazuje za pravilno. Če se bo zanašalo zaširano delovno ljudstvo še naprej na ta meščanski »levi« blok, bo samo podaljševalo svoje bedno stanje.

Rešitev situacije je v delavsko-kmetškem razredu samem. Revolucionarni delavci in kmetje bodo morali povesti še nezavedne delavske in kmetijske množice v revolucionarni boj proti nasilnemu režimu srbske buržuazne in oficirske klike za politično svobodo

delovnega ljudstva, za svobodno delovanje njegovih političnih in strokovnih organizacij, enakopravnost vseh narodnosti, za federativno zvezo delavsko-kmetških republik. Ta enotna fronta vseh izkoriščanih in zatiranih pa ne sme obstajati na podlagi zakulisnih intrig in lova za poslanskimi mandati, temveč na podlagi revolucionarnega boja in naslopanja delavskih in kmetških množic. Revizija vidovdanske ustave brez izprememb njenega temelja, brez ukinjenja zakona o zaščiti države, pomenja samo pesek v oči. Klerikalci in Radič se zadovoljujejo z droblinami, ker se boje revolucionarnega nastopa delovnega ljudstva ravno tako kol radikalci in Pribičević. Zato se ga hočejo izogniti. Ali delovno ljudstvo bo nastopilo prej ali slej svojo pravo pot preko njihovih glav in kljub vsem nasilstvom. »Boj«, kol ga vodijo klerikalci, je samo igra, od katere nima izkoriščano ljudstvo nobene koristi.

Proč z radikalno-fašistovsko reakcijo!

Proč z malomeščanskim slepomišljenjem!

Živela bojovna fronta delovnega ljudstva!

Živela delavsko-kmetška vlada!

„Socialisti“ in Amsterdamovci proti skupni proslavi 1. majnika.

Končno so se socialpatriotski poglavarji zmenili, da odklonijo poziv za skupno proslavo 1. majnika.

Odklonil ga je centralni odbor SSJ in GRS (Glavni Radnički Savez), odklonil ga je pokrajinski odbor obeh omenjenih organizacij, odklonil ga je njihov odbor na Jesenicah in v Trbovljah.

Skupno proslavo bojovnega praznika mednarodnega proletariata niso odklonili delavci, ki se še nahajajo v socialističnih in v amsterdamovskih organizacijah, temveč odklonili so jo samo socialpatriotski birokratje, ki so s tem ponovno dokazali, da nočejo razrednega boja, da ne želijo povzdige proletarskega gibanja.

Prepričani smo, da so vsi delavci za skupno proslavo 1. majnika.

Ko sta v Ljubljani v torek Strokovna komisija in pokrajinski odbor SSJ končno veljavno odgovorila, da ne gresta s proletariatom 1. majnika na skupno manifestacijo, je to vzbudilo ogorčenje med vsemi prisotnimi, ne samo zastopniki neodvisnih delavskih organizacij, temveč tudi drugih — lesnih delavcev, grafičarjev i. dr. in vsi so bili spontano za to, da se izda na celokupni proletariati poziv za skupno praznovanje 1. majnika.

Sedaj se je jasno pokazalo, kdo je

proti temu, da koraka proletariati v strnjenih vrstah proti buržuaziji in proti reakciji. — Proti temu je nekaj plačanih birokratov hamburške in amsterdamanske internacionale. — Proletariati bo preko njihovih glav in proti njihovim volji proslavil svoj praznik, 1. majnik, in ustvaril enotno bojovno zvezo vseh izkoriščanih in tlačanih.

Socialpatriotski birokratje nočejo proslavljati mednarodnega delavskega praznika s proletariatom — proletariati ga bo kljub temu skupno proslavil brez njih. Proletariati bo šel 1. maja na ulico skupno in bo s tem dokazal svojo močno voljo po enotnem skupnem boju proti skupnemu sovražniku.

Krušič je dejal na nedeljskem shodu v Trbovljah, da je pripravljen za skupen nastop proti orjunašem! Rudarji, proletarci, primite ga za besedo, ne pustite uganjati licemerstva in igre v besedah! Manifestirajte skupno na svoj bojovni dan, 1. majnik!

Živela skupna proletarska proslava 1. majnika!

Proletariati gre 1. majnika skupno na ulico!

Celokupni proletariati naj manifestira skupno pod rdečim praporjem! Pripravljajte povsod proslavo 1. majnika 1924!

Internacionalna delavska pomoč in jugoslovanski proletariati.

Akcija I. D. P. je zadnjih par let igrala vevlačno vlogo in ideološko šla skozi tri etape. Za časa ruske lakote je pošiljala živila v Rusijo, nato je vodila smolreno akcijo za povzdigo ruskega gospodarstva in končno je priskočila na pomoč nemškemu proletariatu v njegovi največji bedi. Vsa akcija nosi na sebi pečat razredne zavesti in internacionalne solidarnosti delavskega razreda. Mednarodni proletariati je akcija I. D. P. že izpočetka umeval pravilno in so se zato razni pokrajinski odbori hitro prilagodili vsaki novi etapi.

Stališče internacionalnega proletariata napram akcijam I. D. P. in napram katastrofam, radi katerih je oživetvorjena, je povsem drugo kot stališče buržuazije in njenih človekoljubnih organizacij. Buržuazni človekoljubi so ostali dosledni svojemu svetovnemu nazoru in niso šli slvari do dna, ampak so jo razmoirivali samo po videzu. Niso preiskovali, kaj je vzrok katastrof; videli so samo njihove posledice. Ko je izbruhnila lakota v Rusiji, so Hoover, Quakerji in drugi filantropi prisilili na to, da se v Rusijo pošlje nekaj živil; niso pa hoteli ukiniti gospodarske blokade, ki je bila eden vzrokov ruske lakote; tudi niso hoteli pomagati Rusiji, da obnovi gospodarstvo, ki ga je razrušila svetovna in meščanska vojska, ki je bila drugi vzrok lakote. Delali so, kar delajo vedno: pomagali so majhnemu delu žrtev, v kolikor se jim je zdelo umesno. Ko je lakota v Rusiji minila, je prenehala tudi pomožna akcija buržuaznih človekoljubov, medtem ko je I. D. P. nadaljevala svojo akcijo. Če se pa insluicija I. D. P. ni v vseh državah obdržala na višku, je deloma kriv beli teror, deloma pa seslav delavskega pokreta. Vprašanje, v koliko se je delavski razred povzpел v svoji razredni zavesti in si ustvaril svoj moralni in svetovni nazor, igra najvažnejšo vlogo v akciji I. D. P.; prospeh in napredek akcije je merilo njegove razredne osvoboditve.

Akcija I. D. P. se v Jugoslaviji nahaja na mrtvi točki — deloma radi belega terorja, zlasti pa radi nepodjelnosti našega proletariata. Naš proletariati živi še preveč v malomeščanskem ozračju in se kot razred še ni povzpел do izrazite razredne zavesti. Zato je ideja I. D. P. takoj zastala, ko je prenehala ruska lakota. To dejstvo moramo ugotoviti i pred našim proletariatom i pred internacionalno proletarsko javnostjo, ker moramo čimprej temeljito obračunati z ono čudno prakso, da se vedno skrivamo za beli teror, ko gre za odkrito priznanje naših napak, naše nepodielnosti, naše nerazredne prakse. Če bi bil naš proletariati res razredno zaveden, bi akcija I. D. P. nikdar ne

smela zastati: voditelji proletariata bi morali slavno delovati v tem smislu, da je ta akcija eno najuspešnejših orožij proti konsolidaciji kapitalističnega družabnega reda, ker si stavi za nalogo, da takoj uspešno priskoči na pomoč na onem delu internacionalne proletarske fronte, kjer je nevarnost največja, da se zlomi odporna sila proletariata; a ker živimo le še v preveliki duševni odvisnosti od jugoslovanskega malomeščanstva, je naš pokret popolnoma prezrl to činjenico. Nasprotni zgled nam nudi nemški proletariati: akcija I. D. P. v Nemčiji ni zamrla niti v dobi najhujše diktature generala Seeckta.

Internacionalna Delavska Pomoč je neobhodno potrebna, da internacionalni proletariati more uspešno delovati proti širenju kapitalističnega sveta, ki hoče onemogočiti gospodarsko konsolidacijo Sovjetske Rusije, in da se more boriti v svetovni kapitalistični gospodarski krizi proti konsolidaciji kapitala. Borba za Sovjetsko Rusijo se more uspešno voditi po vseh državah najbolje na ta način, da se proletariati povsod bori za upostavitve delavsko-kmetčke vlade in da se uspešno bori proti domačemu kapitalizmu, ki skuša konsolidirati svojo moč z znižanjem realne mezde oz. z zvišanjem delovnega časa. S to borbo odvrčamo pozornost kapitalističnega sveta od sovjetske Rusije. To borbo mora sicer voditi predvsem vsaka revolucionarna stranka, a je v svojem bistvu resnični življenjski interes vseh onih delavskih in naprednih meščanskih elementov, ki želijo ustvariti boljši družabni red; to željo gojijo vsi resnični proletarski elementi in tudi naprednejši meščanski elementi ne glede na politično oziroma na sindikalno orientacijo, ker je ruska revolucija vodila v vseh človeško čutečih in naprednih duhovih naravnost grandiozen efekt in veliko revolucionarno razpoloženje.

Druga osnovna poteza I. D. P. pa je, da organizira uspešno pomoč v internacionalnem merilu, da brani odporno silo najbolj ogroženega dela internacionalne proletarske fronte v dobi sedanje gospodarske krize internacionalnega kapitalizma, v dobi razpadanja kapitalizma. Brezposelnost more v tej dobi vsaj periodično zavzeti naravnost ogromen obseg: V Nemčiji je danes okoli 5.000.000 nezaposlenih delavcev; velikansko število je nezaposlenih tudi v Angliji, deloma v Franciji in drugod. Isti pojav opazamo tudi v kapitalistično manj razvitih državah, kakor n. pr. v Jugoslaviji, kjer je brezposelnih okoli 250.000. Vse to dokazuje, da je ves svet gospodarska enota, kriza na enem delu vpliva i na ostale dele. Zato mora

LISTEK.

Vse za proletarsko stvar!

(Spominu Leo Jogichesa, umorjenega 10. marca 1919.)

Leo Jogiches od daleč ni tako poznan mednarodnemu proletariatu kot Karl Liebknecht, Roza Luxemburg, Franc Mehring in Klara Zetkin, ta stara garda Špartakove zveze, od katere živi samo še stara boriteljica Zetkin*. In vendar je njegovo ime neločljivo spojeno s slavno preteklostjo Špartakove zveze, vendar je bil on imenovanim prvobornikom in mučenikom komunizma v Nemčiji najzvestejši sodelavec in najmočnejši pomočnik. On je bil tisti, ki je delal nadčloveško za nemško revolucijo v času, ko so po vrsti morili prave revolucionarje krvoločni generali, social-izdajalci in smrtno krogle kupljenih belih banditov. Da je bil ta krvavi svedok revolucionarnega socializma množicam skoro popolnoma neznan in da je šele s svojo smrtno dokumentiral, kaj je izgubil z njim revolucionarni proletariati, to je ravno najzvišenejše pri njem.

On je bil tisti organizator, on je bil tisti, ki je spjal Karlov drzni ognjeviti

* Stara nad 70 let in te dni je izdal general Seeckt pod predsedstvom »socialista« Eberta proti njej zaporno povelje!

duh z Rozinin teoretičnim pogledom, da je napravil oba brezmejno koristna za stranko in proletariatsko osvobodjenje. Kdo ve, da je bil Leo steber vsega špartakističnega gibanja v vojnem času, ko so sedeli v zaporu Karl, Roza, Klara Zetkin in Franc Mehring? Samo nekateri! On je znal dobiti iz jetniške celice Karlova in Rozina Špartakova pisma. Našel je tajno tiskarno za letake, ki so pozivali množice na upor proti imperalistični vojni. On jih je istočasno pisal in tiskal. Navezal je niti do najoddaljenih front, da je sejal seme upora med množice vojakov. Skoro čudežno je bilo, da je v najhujšem klanju ljudstev toliko časa sejal seme nemške proletarske revolucije on, najosvraženejši od socialpatriotov, najbolj preganjan po psih Hohenzollerskih vojaških oblasti, on, »tujec«, Poljak. Bil je genij za tajno, konspirativno delo, za podzemno delo, ki ga je osebo izkusil v ognju revolucije 1905 na Poljskem, ramo ob rami z najzvestejšo soboriteljico Roza Luxemburg.

Kdor ga ni poznal v njegovem delu, ne more imeti pojma o ogromni delovni sili tega moža. On v svoji osebi je bil organizatorična centralna točka stranke v največjih težkočah, sredi revolucionarnega vrvenja, v času, ko so bile na dnevnem redu šikane Noskejevih gard, preiskave po strankinih prostorih, uničevanje strankinega materiala, zapiranja stran-

kinih funkcionarjev. Kaj vsega ni imel v glavi! Ravnokar se je pogajal s trgovcem papirja, da dobi papirja za letake in časopise. Že je sprejel katerokoli delegacijo iz države, s katero je natančno, določno in precizno razpravljal o strankinem delu v kraju dotičnih sodrugov. Potem se je zopet udeležil uredniške seje, pri kateri je bil vedno iniciativni in odločilni faktor. Takoj nato je že razpravljal na konferenci glavnih strankinih funkcionarjev o najbližjem organizatoričnem in političnem delu. Skratka, bil je povsod, vse niti so se stekale v njegovih rokah, bil je trd in neizprosno napram vsakemu sodrugu. Zahteval je napora poslednjih sil in popolnega razvitja vseh sposobnosti. In tega se ni občutilo niti kot pedantstvo, niti kot šikano, ker je mogel vsakdo natančno videti, da je bil najneizprosnejši in najtrši napram samemu sebi in sam žrtvoval največjo mero sile in dela za stranko.

Po umoru Roze in Karla so padla vsa bremena strankinega dela tem težje na njegove rame. Niti za trenotek ga nismo videli mehkega, da bi tožil poln bolesti in tuge. On, ki so mu bili ugrabljeni najljubši prijatelji in soborci, on, ki je natančno vedel, kako strahovit udarec je zadel nemški revolucionarni proletariati z umorom Roze in Karla, on je ostal isti mirni in stvarni strankin delavec. Bil je samo še strožji napram samemu sebi —

samo oni, ki je pazljivo študiral njegove poteze, ve, da je bil v izrazu njegovega lica trd ton, ki je pričal: Sedaj šele, mi jih bomo maščevali!

Potem je tudi njega doletela usoda revolucionarja. Bela bestija je dobro vedela, zakaj je pograbila s svojimi kremplji za Karlom in Rozo ravno po Leonu v marcu 1919, med revolucionarnimi boji v Berlinu. Ko mu je v Moabitskem zaporu pogнал kroglo od zadaj v glavo narednik Tamschik, ki ga je zato povišal Noske za poročnika — ko je bil on »nabegu ustreljen«, kot se glasi poročilo o takem umoru v Ebertovi Nemčiji — tedaj je padel mož, ki je bil poleg Karla in Roze glavni steber nemške revolucije. On počiva v proletarskem vzhodu Berlina, skupaj s Karlom in Rozo.

Kar mora biti Jogiches nam vsem, je to, da se užimo na njem prave proletarske volje — žrtvovati se za sveto stvar proletariata. Ne radi hvale in slave, temveč radi samo po sebi razumljive dolžnosti. Ne samo sijajno govoriti in pisati duhovite članke, temveč zastaviti vse svoje življenje brez omahovanja za proletarsko osvobodjenje!

Leo Jogiches mora biti predvsem mlajši generaciji, vzrastli v revolucionarni dobi svetla slika, kako se mora resničen proletarski strankin delavec boriti in delati — do smrti.

Maslovski.

ljudi obramba proletariata biti enofna: enofna fronta, enofna organizacija, enofno vodstvo.

Radi razrednega naproisva vodilnih kapitalističnih grup in radi gospodarske anarhije kapitalističnega družabnega reda sploh pa more brezposelnost postati naravnost katastrofa kakega naroda. To doživlja danes Nemčija: mase ljudstva stradajo. A glad deluje na mase kontrarevolucionarno, proletariata se loteva obup, razredna zavest otopi, besilni nagoni se uveljavljajo; armada zavednih borcev prehaja v armado lumpenproletariata; mase postajajo kuliji, izmeček človeštva, nezavedni material, ki ga najlažje zasušni kapital in eksploata breznačelni fašizem... Zato je danes Nemčija torišče najbolj usodnega boja za ali proti internacionalnemu proletariatu: Buržuazija napenja vse sile, da zloimi nemško proletarstvo odurno silo.

Iz tega sledi: jasno — in to moramo poudariti tudi pri nas, kjer mnogi delavci tega ne umevajo pravilno — da je dolžnost internacionalnega proletariata, da koncentriira vsa razpoložljiva denarna sredstva za nemški del proletarske fronte. Od izida boja nemškega proletariata je v pretečni meri odvisna usoda proletarskega pokreta po drugih državah. Poraz nemškega proletariata bi utrdil internacionalni kapitalizem in bi dovedel v daljšo dobo gospodarske sužnosti in v še hujšo reakcijo.

Internationalno delavsko pomoč morajo voditi najzavednejši del proletariata, ki ima jasnejši in treznejši vpogled v sestavo kapitalistične družbe, v njeno razredno nasprotnost, v njeno nezdravljivo krizo in tudi v njeno gnobilo in anarhijo... Dejsiva pa tudi go-

vere, da se internacionalna buržuazija tega zaveda; zato je najzavednejši del proletariata skoro edini mučenik za delavsko stvar. Dejstvo je sicer, da smo izkoriščani vsi, ki živimo od dela svojih rok — a nimamo vsi enake prožnosti duha, da bi v luči zgodovinskega materializma motrili buržuazno družbo v vsej goli realnosti in iz tega molčenja izvajali posledice nepomirljive, smolrne borbe proti sestavi kapitalističnega sveta načeloma, iz ljubezni do človečanstva, s sigurnostjo, da moremo in s sešlav razrušiti le z naporom.

Mi se dobro zavedamo, da je kapitalistični družabni red kriv vseh velikih katastrof, ki izvirajo iz gospodarske krize. Naša dolžnost je zato, da grupiramo dobre elemente izkoriščanih slojev — proletariata vseh struj kmečkega prebivalstva in kulturnih delavcev — za veliko akcijo I. D. P., za boj proti kapitalizmu, za solidarnost z internacionalnim proletariatom, ki se bori za nov družabni red.

In ker danes nemški proletariati krvavi pod neizogibnimi posledicami velike katastrofe, ki jo je povzročilo razredno nasprotje francoskega in nemškega kapitalizma, da, anarhija sedanjega družabnega reda, je naša dolžnost, da oživimo veliko pomožno akcijo za nemški stradajoči proletariati. S tem bomo izvršili čin solidarnosti, ki nas veže z internacionalnim proletariatom. Vzporedno z akcijo za nemški proletariati bomo vodili tudi pomožno akcijo za naše brezposelne.

Vse prispevke bomo objavljali. S tem otvarjamo javno zbirko za I. D. P.

Pokrajinski odbor »Internacionalne delavske pomoči« za Slovenijo.

Iz unije sovjetskih republik:

Gospodarski uspehi v sovjetski republiki.

V zadnjih mesecih so poskočile cene kmetijskih pridelkov radi povečanega izvoza žita. Tako so padle cene industrijskim produktom in s tem se je povečala kupna moč kmetov ter se je oživil promet med mestom in vasjo.

Vlada je začela sistematično izvajati finančne reforme in nižati cene. Kruhu je že določena stalna cena.

Kmetom se je dalo za povzdigo gospodarstva posojilo v znesku 50 milijonov zlatih rubljev, kar znaša v našem denarju dve in pol milijarde dinarjev.

Vse delavske in druge plače so določene v zlati valuti in se bodo izplačevale v zlati valuti (červoncih) ali v kovanem denarju.

Ker je z uvedbo kovanega denarja presežena stalnost v denarnem prometu odpravljena negotovost v trgovskem prometu, je odredila sovjetska vlada, da morajo vsi privalni trgovci objaviti cene svoje robe v zlatih rubljih. Stalen odbor sovjetske oblasti izračuna vsak teden cene, ki jih smejo določiti trgovci za svoje blago. Trgovci, ki bi zahtevali večje cene, so najstrožje kaznovani.

Do nekaj dnevih so se že pokazali dobri rezultati teh odredb. Vsi oni špekulanti, ki so imeli skrite stare cekine ali ki so imeli dolarje in te skrivaj prodajali kmetom, ki niso imeli nikdar mnogo zaupanja v papirni denar, so propadli čez noč, ker niso mogli več uganiti tajne špekulacije; kajti čim se je pojavil stalen denar, ni hotel nihče več kupovati dolarjev in starih cekinov. Skriti cekini so se zopet pojavili v prometu. Kurz dolarja je padel: v februarju se je še plačalo za 100 dolarjev 221 zlatih rubljev, v marcu samo še 190; isto tako je padla cena carskim cekini.

Tako dobiva ruski delavec zopet plačo v zlatu, a ruski smet zlato za svoje žito.

Ruska državna banka. — Državna banka sovjetske Rusije je imela v letu 1922/23 1,568.000 červoncev (1 červonec = 10 zlatih rubljev) čistega dobička. V Rusiji, kjer vladajo delavci in kmetje, gre ta čist dobiček v korist delavsko-kmetijske države, to je v korist delavcev

in kmetov. A v meščanski Jugoslaviji gre dobiček v žepo velkapitalistov in bankirjev.

Razvoj kemične industrije. — Leta 1921/22 se je napravilo v ruskih tovarnah 10 milijonov pudov (1 pud = 16,38 kilogramov) kemičnih proizvodov. Leta 1922/23 18,500.000 pudov v vrednosti 91 milijonov zlatih rubljev. V l. 1923/24 bodo proizvedle tovarne 30 milijonov pudov kemikalij.

Proizvodnja sladkorja v Rusiji. — V preteklem letu je 110 sladkornih tovarn izdelalo 22 milijonov pudov belega sladkorja, 1,600.000 pudov kristalnega sladkorja ter okrog 300.000 pudov surovega sladkorja, 7 sladkornih rafinerij je izdelalo 1,500.000 pudov rafiniranega sladkorja.

Industrija papirja v Rusiji. — Proizvodnja papirja v sovjetskih republikah je naraščala tako-le 1920/21 — 1,500.000 pudov, 1921/22 — 2,500.000 pudov, 1922/23 — 6,000.000 pudov.

Proizvodnja premoga v Rusiji. — Donecki rudniki so v letu 1922/23 proizvedli 15% več premoga kot v prošlem letu. Podobno je naraščala proizvodnja moskovskih in ostalih rudnikov, tako da je popolnoma krija domača potreba, ker se uporablja v Rusiji za hišno kurjavo drva in za železnice nafto.

Ti podatki o razvoju ruskega narodnega gospodarstva govore jasno, da so ruski delavci in kmetje dvignili gospodarstvo na novi podlagi z isto čvrsto roko, s katero so pognali vse izkoriščevalce in nasilnike nad delovnim ljudstvom.

Vsem članom!

Pokrajinsko tajništvo NDSJ je v sporazumu s pokrajinskim odborom Internacionalne Delavske Pomoči sklenilo, da žrtvujejo vsi člani NDSJ enodnevno plačo za IDP.

Pomagajmo stradajočim!

Kriza v Franciji.

Francoska imperialistična država more plačati obresti velikih dolgov, medvojnih in povojnih, samo s tem, da manjša resnično vrednost teh obresti z manjšanjem vrednosti franka. Te obresti so dosegle vsoto 8 milijard, to je 50% več kot celokupni proračunski izdatki pred vojno v enem letu.

Ali padanje vrednosti franka uničuje srednje sloje. Zato je potrebno, da gre to padanje vrednosti le korakoma, brez presenečljivih skokov, če noče francoska buržuazija, da se ne dvigne srednji sloj in pozroči razpad kapitalistične stavbe.

Zato je smatrala meščanska država, da ukrene v zadnjem času vse mere proti nadaljnemu hitremu padanju franka, kot je šlo to v zadnjih mesecih. Da je to dosegla, je našla pomoč velikih finančnih stebrov kapitalizma: Londona in New-Yorka.

Proračunski načrt za to leto predvideva izdajanje v vsoti 7 milijard novih bonov »de la Défense Nationale« (posojilo za obrambo domovine), ki so določeni za to, da krijejo primanjkljaj finančnega ministrstva. Gotovo je, da se teh 7 milijard ne bo dobilo noter. Srednji sloji so popolnoma razumeli nauk zadnje krize. Naj začasno frank še tako lepo umetno raste, oni ne bodo več riskirali, da bi zaupali kapitalistični državi svoje prihranke.

Drug način — katerega se oficijelno priznava — zaustavljanja padanja vrednosti franka je: pobijati špekulacijo na padanje franka. Mehanizem borze je poznan: gre na primer za to, da se zamenja frank z dolarji: če je mnogo prodajalcev frankov in malo kupcev dolarjev, potem morajo prodajalci svoje franke za vedno nižjo ceno ponujati, da izzbijajo dolarje in tako pada frank. V nasprotnem slučaju raste.

V zadnjih mesecih jih je vedno več prodajalo franke, medtem ko je bilo malo prodajalcev z dolarji; vsi so hoteli kupiti dolarje in nihče ni maral franka, zato je frank silno padal. Odkar pa razpolaga Banque de France (Francoska banka) s 500 milijoni Morganovih dolarjev, je na borzi zelo velik razprodajalec dolarjev — Banque de France. Zato — naraščanje franka.

Poincaré, ki je moral podati demisijo svoje vlade, je sestavil zopet novo. Podaljšal je na težaven način oblast svojega »nacionalnega bloka«.

Ali vsaka stvar ima svoj konec. Isti umetni način, ki danes dviga frank, bo jutri povzročil padanje franka in krizo meščanske Francije ter s tem naraščajočo upornost delovnih množic. L.

Mladinski vestnik.

Konferenca proletarske mladine Slovenije.

V nedelo, dne 16. marca se je vršila v Ljubljani prva konferenca proletarske mladine Slovenije. Iz desetih krajev so prihiteli nanjo delegatje, ki jih je bilo okrog 80. Vsi prepričani o potrebi revolucionarne mladinske organizacije in z voljo, ustvariti mogočno gibanje mladega proletariata in s ciljem: osvoboditi delavski razred kapitalističnih spon!

Konferenca pomenja za mladinsko gibanje ogromen dogodek in temelj, na katerem bo zamoglo vstati močno gibanje in na katerem bodo vzrasle krepke organizacije, ki bodo znale kljubovati vsem težavam in vsemu terorju.

Na konferenci je bil govor o mladinski organizaciji in enoglasno so se izrekli delegati za to, da se razširi Savez Radničke Omladine Jugoslavije na Slovenijo in s tem izvede končno ujedinjenje vseh mladih proletarcev cele Jugoslavije v eno enotno, močno in centralistično organizacijo. Konferenca je sprejela program in statut Zveze Delavske Mladine Jugoslavije in proglasila njen obstoj v Sloveniji. Proletarska mladina v Sloveniji si je s tem korakom ustvarila svojo bojovno organizacijo, ki bo varovala interese mladih delavcev in delavk. Dosedaj tudi ni imela svojih smernic in svojih določenih nalog. Konferenca je tudi tu storila veliko delo, ko je dala delavski mladini natančne smernice in resolucije.

Druga važna stvar na konferenci je bila organizacija Zveze Delavske Mladine Jugoslavije. Ker je njena bližnja naloga, da postane organizacija mas, se mora tudi usidrti

tam, kjer so te mase, kjer delajo in trpijo, kjer so izkoriščane in kjer je tudi treba izvojevati končni boj, t. j. pravi v obratih. Obratna celica mora postati temelj Zvezi Delavske Mladine Jugoslavije. Brez obratnih celic ZDMJ ne bo postala organizacija mas. Brez obratnih celic ZDMJ ne bo zamogla izvesti večjih akcij, ne bo mogla kljubovati belenu terorju in preiti iz defenzive v ofenzivo.

Pri delovnem načrtu za bližnjo bodočnost se je zlasti poudarjalo boj proti fašizmu in organiziranje delavskih obrambnih čet, potrebo po mladinskem tisku, delovanje med kmečko mladino, med deco, zbiranje statistike in drugo. Debata sodrugov iz vseh krajev je pokazala, koliko življenja in žilavosti je v proletarski mladini Slovenije.

S konference so se poslali pozdravi Proletarski Mladinski Internacionalni, revolucionarni mladini Julijske Benečije, sodrugom v zaporih in centrali ZDMJ v Beogradu.

Vsem mladim proletarcem!

Par mesecev je že preteklo, odkar je bila ustavljena naša »Proletarska mladina« in v trenutku, ko najbolj potrebujemo svojega glasila, moramo biti brez vsakega mladinskega tiska.

Sodrugji in sodružice!

Začetkom februarja je imela Zveza Delavske Mladine Jugoslavije svoj prvi kongres. Sredi meseca so se sestali delegatje proletarske mladine Slovenije, položili temelj Zvezi Delavske Mladine v Sloveniji in s tem predpogoje za mogočen razmah mladinskega gibanja. Do danes ni bilo mogoče, da mase delavske mladine obvestimo o rezultatih kongresa in konference. Do danes mi pogrešamo revolucionarnega ognja, ki ga je dihala »Proletarska mladina« in pogrešamo poti, ki bi jo nam kazalo naše glasilo.

Sodrugji, vedite, da meče buržuazija milijone in milijone za naš tisk. Zakaj? Ker služi buržuaziji tisk kot najboljšo sredstvo za ponumnevanje delavskega razreda, zlasti pa delavske mladine. Buržuazija hoče z vsem svojim aparatom, državo, policijo, cerkvijo itd. preprečiti izhajanje naših časopisov. Na vsak naskok buržuazije na naš tisk, moramo odgovoriti s podvojenjo marljivostjo in aktivnostjo. Kljubujmo vsemu!

Da si ustvarimo čimprej naš mladinski tisk, je pokrajinsko tajništvo Zveze Delavske Mladine ustanovilo »Fond za mladinski tisk«. Zbirajo naj se prostovoljni prispevki, prodajajo bloki, priredijo predstave in druge prireditve, žrtvuje naj se enodnevnna plača, da bo ta fond znesel višino par tisoč dinarjev in s tem je omogočeno izdajanje našega glasila in izdajanje naših brošur. Ta fond, sodrugji, si moramo ustvariti z našim delom in z našo požrtvovalnostjo.

Mladi kmetje!

Vi ne smete niti trenutek pozabiti, da so vaši interesi skupni z interesi proletarske mladine v mesih. Ne smete pozabiti, da imate vi in mladi delavci v mestih istega razrednega sovražnika, to je buržuazijo, kapitalizem.

Revolucionarna mladina!

Ti si že tolikokrat pokazala požrtvovalnost v boju proti razrednemu sovražniku; pokazala si odločnost in voljo, da se žrtvuješ za interese proletariata; pokazala si pogum in vztrajnost v boju. Tvoja aktivnost, požrtvovalnost, odločnost in volja, hrabrost in vztrajnost ne sme izostati tudi tokrat. Zato, revolucionarna mladina Slovenije, na delo!

Na delo za naš tisk, na delo za naše glasilo!

Pokrajinsko tajništvo Z. D. M. J. v Ljubljani.

Iz Mladinske Internacionalne.

Eksekutiva Komunistične Mladinske Internacionalne sklicuje začetkom septembra t. l. svoj četrti internacionalni kongres v Moskvi, na katerega bodo prišli zastopniki mladinskih organizacij iz vseh delov sveta.

Na dan prvega maja pa sklicuje peto sejo razširjene eksekutive v Moskvo. Dnevni red se je:

1. Politična situacija in naloge Kom. Mlad. Internacionalne.
2. Poročilo o delu eksekutive od četrte seje dalje.
3. Poročilo Zvez iz Nemčije, Francije, Čehoslovaške, Rusije in Bolgarije.
4. Najbližnje naloge za podpiranje revolucionarnega boja nemškega proletariata.
5. Delo na reorganizaciji komunističnih mladinskih zvez na podlagi obratnih celic.

PREDNAZNAILO

Sredi aprila izide III. zvezek marksistične biblioteke:

VLOGA PROLETARSKÉ STRANKE.

Ta knjiga je najbolj zanimive vsebine; vsebovala bo prispevke Lenina, Zinovjeva, Buharina. Najprimernejša za 1. maj.

Zbirajte za tiskovni sklad „Glasa Svobode“!

Nasilje Pribičević-Pašićevega režima. - Orjunaška polomjada. - Delavstvo proti Orjuni.

(Dopis iz Trbovelj.)

Komaj je Pribičević, general orjunske band, padel v objem korupcionista Pašića, je zavel nov duh terorja in nasilja nad proletariatom.

NDSJ je sklicala za nedeljo shod v Trbovljah, ki pa je bil tik pred začetkom ekspresno prepovedan, na ljubo »Orjuni«, ki je imela ob isti uri v dvorani Forteva svoj »shod«.

V Trbovlje je prišel sam general Kranjc, ki je mislil, da bo pod patronanco Pribičevića lahko nemoteno vršil svojo orjunske misije med rudarji. Delal je račun brez krmčmarja.

Ko je Kranjc zbral svoje čete, povečinoma sokolčke in razne poduradnike znane priganjače T. D., so prišli v dvorano rudarji s prepovedanega shoda in zasedli do zadnjega količka dvorano in vse predsobe. Nebeško je bilo gledali g. inženjerja, kako mu je začela zastajati beseda v grlu ob pogledu na tako število neljubih mu gostov.

Delavstvo ga je kmalu spravilo iz lekta s raznimi medklci, tako da je moral g. Kranjc na splošno veselje in smeh navzočih rudarjev in na jezo svojih »številnih« somišljenikov kmalu zavrniti svoj »govor«. K besedi se je nato oglašil s. Krušič (SSJ), ki je v krepkih besedah med živahnim pritrjevanjem navzočega proletariata pobil izzivanja orjunskega generala.

Nato je še nekaj časa lovil sapo Kranjc in njegov Trboveljski adjutant, nakar so hoteli zaključiti shod. Toda navzoči rudarji so to preprečili in zahlevali besedo za svojega govornika. Med burnimi živio-klici je nato prevzel besedo s. Sedej (NDSJ), ki je v kratkih in jedrnatih besedah razkrinkal »prijateljsvo« Orjune« do delavstva in njihovo vlogo kot hlapcev kapitala. Izvajanja so navzoči rudarji pozdravljali z burnimi ovacijami. Sodr. Sedej je končal svoj govor s pozivom, da naj proletariati srne svoje vrste v enotno akcijsko fronto proti »Orjuni«, nakar so navzoči rudarji med peljem internacionale zapustili dvorano in preplašene orjunde z njihovim generalom, ki ni imel niti prilike zaključiti shoda.

»Orjuni« svetujemo, naj ne hodi med nas rudarje, naj ostane lepo v ljubljanskih barah in se pretepa z velikimi in malimi župani.

Rudarji! V enotno fronto proti »Orjuni«! Za skupno proslavo 1. maja! Zivele rdeče Trbovlje! Rudar.

Mimogrede.

Angleška delavska stranka ne ruši... Angleška delavska stranka je na krmlu.

Angleško kraljestvo tlači 350 milijonov kolonialnih narodov. Angleške vlade so se menjale več kot enkrat, ali zasužnjeni narodi niso občutili nobene razlike, naj so bili na vladi liberalci ali konservativci. Sedaj je Macdonaldova delavska stranka na vladi. In kolonialni sužnji niso občutili nobene razlike, nasprotno, v Indiji se bo vršil te dni proces proti 300 ljudem radi »tajne zveze proti suverenosti kralja«! Komunistična stranka Indije je ilegalna!...

Medtem ko ta angleška delavska vlada noče obdavčiti kapitalistov, ne bo mogla ukreniti ničesar izdatnega proti brezposelnosti. Ona nima nobenega programa za to življensko vprašanje angleškega delavskega razreda...

Angleška delavska vlada ne bo preobrazila sveta... Ona nima nobenih drugih skrbi kot to, da prepreči razsul angleškega kapitalizma. Ona skrbi za to, da duši delavsko revolucijo. Ona noče braniti demokratičnih interesov delavskega razreda. Macdonald vrši liberalno politiko. On se vara le v tem, da veruje, da se bo s tem izognil socialnim polresom. On bo s svojo politiko pretresel delavski razred in mu dokazal, da nima pričakovati ničesar od strank, ki se boje socialnih bojev. Dokazal bo delavskemu razredu, da se Il. internacionala in njene stranke pod nobenim pogojem nočejo boriti za osvobodjenje delavskega in kmeškega razreda, da to niso socialistične stranke,

ampak meščansko-liberalne; njihova »delavska« vlada je liberalna in ne razredno-delavska in ona ničesar ne ruši... temveč gradi — trhlo slavbo kapitalizma in imperializma.

»Jutrovcem« v spominsko knjigo: V času, ko ste še cedili sline po beograjskih koritih, v onih časih, ko ste metali ogenj in žveplo na plemenske radikale in njihovo korupcijo in ob vsaki priliki drsali na kolena pred božanstvom in edinstvom Jugoslavije, ste se zgrajili nad ministrom dr. Srškićem. Pod naslovom »Molči, smrdljiva Jugoslavija« ste publicirali v vašem »listu« sledeče: »Teh besed nismo čitali v kakem ultragermanskem ali madžarskem listu, temveč v »Balkanu« v njegovi polemiki z onimi, ki so očitali ministru dr. Srškiću, da je bil »laž« »Flottenverein« in da pod avstrijskim režimom v Bosni sploh ni bil nacionalen, da je spadal med klečepalce. Dr. Srškić se je poskušal opravičiti, ali nasprotnega ni mogel dokazati in zato sedaj v njegovem imenu najbrže psuje »Balkan« Jugoslavijo, jo naziva smrdljivo in hoče, da bi molčala pred njim!« In sedaj je ta minister dr. Srškić, policajminister in vaš bog Pribičević pa »verdummungs«-minister. Smrdljiva Srškićeva in dišeča Žerjavova Jugoslavija okružujeta sedaj skupno ves Balkan s svojim dišečim smradom!

Orjunaška pest.

Zadnja Orjuna se jezi, da smo zmotili orjunaško zborovanje v Mestnem domu in grozi, da nas bodo s pestjo in svinčenkami...

In ironija usode je hotela, da smo nedeljsko orjunaško zborovanje zaključili zopet mi s pevanjem internacionale in klicanjem: Proč z Orjuno!...

Pristriženi ptiči.

Pa dolgem času sta Klemenčič in Ladi zopet izdala svoj list. Kot bi se hotela maščevati, lažeta prav debelo že na prvi strani, češ da njima ni dovoljeno govoriti na shodih, medtem ko je nam.

Če jima celjski in litijski glavar ni dovolil govoriti, je to storil gotovo zato, ker še ni poučen, da hočeta ta dva ptiča delati zgago med delavskim gibanjem. Zato vama svetujemo, da poučita okrajne glavarje o svoji vlogi in bodita prepričana, da bosta smela potem svobodno kričati, seveda — če bo to dopustilo delavstvo.

A, kar se tiče svobode zborovanja za nas, sta bila v Trbovljah prepovedana kar po vrsti dva shoda NDSJ, v Trziču je bil radi tega aretiran s. Uzar itd. itd. Ali, niti nasilje, niti vaše provokacije nas ne bodo zadržale s prave, zmagovite poti.

Dopisi.

St. Jernej. Ob Leninovi smrti smo razobesili pri nas na trgu rdečo zastavo s črnim florom in z napisom: Lenin. Zastava je visela do dveh popoldan. Nato pa je prišel orožniški častnik od okrajnega glavarstva ter zahleval od župana, da jo odstrani. Kljub protestu tukajšnjega sodruha so jo sneli ter jo s kopo zapisnikov spravili na orožniško postajo. Potem je poslalo orožniško vodstvo ovadbo na okrajno glavarstvo, a do danes ne dajo zastave nazaj, akoravno smo opetovano intervenirali. Upamo, da jo skoro dobimo nazaj in tedaj jo pošljemo v Ljubljano, da bo še pozneje — v svobodi — priča vdanosti šentjernejških delavcev in kmetov revolucionarni proletarski stvari. — Naša ideja se širi. — Zivela NDSJ! Zivel delavsko-kmeški blok!

Pristava pri Trziču. V nedeljo, dne 30. marca je sklical soodr. Usar Peter članski sestanek NDSJ podružnice Trzič v gostilni na Pristavi. Komaj je prišlo kakih 15 sodrugov in že pridejo trije orožniki; med tem zakriči orožnik: »Tihol«, nakar vzame en listek ter vpraša, če se Usar nahaja med zborovalci. Sodr. Usar se je oglašil, stražmojster stopi k njemu ter mu vzame zavitek, v katerem je bil »Glas Svobode« ter naše brošure »Pariška komuna« in »Plamteči okovi«. Sodr. Osterc protestira proti temu, da se zapleni knjige, katere so šle skozi cenzuro v Ljubljani, ter strankino glasilo »Glas Svobode«. Nalo so orožniki vse sodruge legitimirali ter aretirali sodruha Usarja, nakar

je soodr. Osterc ponovno protestiral proti temu nasilju z motivacijo, da je pokrajinsko tajništvo NDSJ sklicalo ta sestanek; sklicujemo jih povsod, sklicujemo jih tudi vse nasprotnne stranke, katere se pa ne preganjo, preganja se pa samo sestanke razredno-zavedne proletarske stranke. Orožnik mu nato odgovori, da on ščiti zakone, — seveda zakone, katere je poslala jugoslovanska buržuazija proti jugoslovanskemu proletariatu. Na intervencijo pokrajinskega strankinega tajništva je bil soodr. Usar izpuščen.

Črnomelj. — Tudi pri nas so se začeli prebujati delavci in kmetje. V nedeljo se je vršil sestanek NDSJ, na katerem smo razpravljali o današnjih nalogah v črnomeljskem okrožju. Tudi kmetje iz bližnje okolice so se ga udeležili. V nedeljo 6. aprila bomo imeli javen shod Neodvisne delavske stranke Jugoslavije. — Zivela NDSJ, edina stranka delovnega ljudstva mest in vasi!

Ponovno bo začela delovati tudi strokovna organizacija lesnih delavcev. Š.

Lukovica. — V nedeljo se je vršil pri nas shod Neodvisne delavske stranke Jugoslavije, na katerega so prišli kmetje in s pazljivostjo sledili izvajanjem o današnjem položaju. Klerikaleci in samostojneži so jo popolnoma zavozili in spravili kmeta še v težji položaj, kakor je bil sedaj. Pred vsakimi volitvami so prihajali med kmete, s polnimi ustmi obljub. Ali ljudstvo se ne sme več pustiti varati. Kmet in delavec mora s svojo revolucionarno stranko in z revolucionarnim bojem doseči izboljšanje položaja. S samimi volilnimi kroglicami se danes nič ne doseže. Delavci in kmetje, strnjeni v delavsko-kmeški blok, si bodo priborili delavsko-kmeško vlado, ki bo mogla res dati delavcu in kmetu to, kar mu pripada. V.

Medvode. — Povsod vidimo, da se prebujajo delovno ljudstvo počasi, ali gotovo. Nasilja jugoslovanske buržuazije nad delovnim ljudstvom povzročajo vedno večjo nezadovoljnost med delovnim ljudstvom, ki, prevarano po vseh meščanskih strankah, pričinja uvidevati, da si mora samo pomagati, da se mora samo boriti za pravico, kruh in svobodo in ne se zanašati na druge. Ne zadostuje pa tudi ne samo nezadovoljnost in godrnjanje, ampak treba je upostaviti močno bojovno, revolucionarno politično organizacijo, ki vodi delavce in kmete v boj proti izkoriščevalcem. In Neodvisna delavska stranka je ta organizacija revolucionarnih delavcev in kmetov, NDSJ mora postati takorekoč disciplinirana delavsko-kmeška armada, ki bo z množicami delavnega ljudstva priborila osvobodjenje delavca in kmeta izpod današnjega položaja. Na nedeljskem shodu NDSJ, ki se je vršil pri nas, se je videlo, da ta zavest vedno bolj prodira med množice. Zivela NDSJ! Zivela delavsko-kmeška vlada! Proč z radikalsko-orjunaškim režimom! M.

Maribor. (Konsumaško odiranje). Pred kratkim smo se pomenkovali z delavci in nižjimi uradniki, ki vsi trpe neznosno bedo. Beseda je nanasla seveda tudi na »konsumec«. Tedaj povzame mestni službenec, vidno ozlovoljen, besedo, rekoč: »Gotovo bi nam konsumi lahko mogli mnogo pomagati. Pa kaj vruga, tu se vsede 4—5 možiceljnov skupaj, določijo cene in pravila sami, profit pa vtaknejo tudi sami v svoj žep. Ker cene niso nič nižje kot pri trgovcu, je vse ena figa, ali imamo konsum ali ga nimamo.« Te besede so resnične. Poznamo konsume, ki imajo višje cene, posebno za obleko in drugo robo, nego trgovci v bližnji okolici. Ako se pa radi tega odjemalec pritoži, pa ti odvrne gospodična ali gospodič konsuma: »Mi sami nič ne moremo drugače ukreniti, na vse moramo čakati, kar sklenejo v Ljubljani (Osrednje društvo). Ko pride blago (živila!), bo pa že ceneje!« Tako se potrošta odjemalec. Pred vojno so konsumi izplačevali strankam izvestne procente od kupne cene, a zdaj po vojni so to opustili, da se izvestni gospodje hitreje bogatijo. Kakor vse kaže, so trgovci in konsumi ena skupna banda, eden kakor drugi hoče največ zaslužiti od reveža; vsi dobičkarji imajo svoj interes na visokih cenah! Potemtakem so konsumi sokrivi draginje in trebalo bo mnogo trdega in vstrajnega dela, da spravimo konsumaštvo na pot poštenosti v prid delovnega ljudstva!

Ljubljana — Maribor. (Wranglovec in ni). »Jutro« se je v eni zadnjih številkih hudovalo na nas neodvisnike, ker smo bili ob neki priliki tako »brezobzirni«, da smo grajali božanje Wranglovcev in njihove pri nas študirajoče mladine od strani naših »slavnih« oblasti. Solzavo je dejalo: »Trdosrčen mora biti, kdor se ruske mladine ne usmili. Naši bratje so, pa povrh nedolžni glede prejšnjega carističnega režima. Oni zaslužijo naše simpatije in pomoč.« »Jutro« izkazuje res mile čute za brate izvestne kova. Le vprašamo, ali je pri nas za naše slovenske študente tudi tako ljubeznivo poskrbljeno, kakor za ruske? Koliko jih je, ki nimajo primerne obleke, stanovanja in zadostne hrane! Povrh pa morajo često trpeti po nedolžnem šikanen in zapostavljanja od strani breztaktnih učiteljev. Kako pa živijo drugi Wrangloveci pri nas? Poznamo podjetja, kjer so večinoma le Rusi zaposleni, ki dobivajo izbornu plačo, dočim se domačinov ne nastavi, odklanjajo se celo kvalificirani našinci ali pa dobijo tako nizko plačo — polovico plače preprostega delavca — da ne morejo izhajati. Rusi pa na petek in svetek zvečer popivajo, popevajo in tratijo lahko zasluženi denar, da je nas strah takega bogokletnega zapostavljanja.

Razvitje praporja na Jesenicah.

»Zveza delavcev in delavk kovinske industrije in obrti« razvije

dne 27. aprila

svoj prapor. Natančnejši spored se objavi pozneje!

Vsak sodrug naj gleda sedaj, v začetku meseca, da mu bo materialno omogočeno, da se udeleži te proletarske proslave!

Samo „GLAS SVOBODE“

vzgaja proletariat za razredni boj proti izkoriščevalcem!

1. majska številka

»GLASA SVOBODE« izide povečana in okrašena s slikami. Organizacije naj nam sporoče, koliko izvodov te številke vzamejo, ker je ne bomo tiskali v več izvodih, kot jih bo naročenih. Najkasneje do 15. aprila naj sodrugi pošljejo članke, ki bi izšli v tej številki.

Tiskovni sklad.

Dietinger Ivan, Guštanj 20 Din; člani N. D. S. J. na Vrhniki 16 Din; Komarek Ivan, Jagoče 7 Din; Beaković Marko, Ljubljana 2 Din; Glavan Albin, Ljubljana 5 Din; Stanjko Ludvik, Ljubljana 2 Din; Aljančič, Tržič 8.75 Din; Pipan Rudolf, Tržič 1 Din; Usar Peter, Tržič 8 dinarjev; Lukanc Matevž, Tržič 5 Din; Gradišar Jože, Tržič 3.50 Din; Gradišar Ivan, Tržič 5 Din; N. N., Ljubljana 10 dinarjev; Mejač Lovro, Borovnica 1.50 dinarjev; Starin Pavel, Dob pri Domžalah 10 Din; Kotnik Nikolaj, Dob pri Domžalah 4 Din; Koželj Davorin, Dob pri Domžalah 15 Din. Skupaj 133.75 Din; preje izkazanih 764.35 Din. Vsega skupaj 898.10 dinarjev.

POZOR, NAROČNIKI!

Danes smo razposlali položnice samo onim, ki dolgujejo naročnino, in sicer kolikor mesecev, toliko rdečih znakov na naslovu, naročniki, kateri imajo plačan mesec marc, imajo moder (plav) znak.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij. Odgovorni urednik Anton Šušteršič. Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.